

การพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ผลสำหรับกำหนดนโยบายด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรของคณะ*

Development to Structural Equation Modeling Some Factor Effecting to
Graduate Attribute Design Result for Education Quality Assessment Policy in
Curriculum of Faculty Level

พิมพ์ประไพ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (Pimprapai Snitwong na ayudhya)^{**}

ธีระ กุลสวัสดิ์ (Teera Kulsawat,)^{***}

ธีระวัฒน์ จันทิก (Thirawat Chantuk)^{****}

บทคัดย่อ

การพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ผลสำหรับกำหนดนโยบายด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรของคณะ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์กับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาบัณฑิตที่พึงประสงค์ ใช้เทคนิคการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ สำหรับประชากรที่ใช้ศึกษาในการวิจัยเชิงปริมาณได้แก่ อาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และเจ้าหน้าที่ประจำคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 140 คน โดยใช้การสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) และกำหนดโควตา (Quota Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สรุปลข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 20 คน ใช้แนวสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือ และการตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพแบบสามเส้า (Triangulation)

* วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ 1. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ 2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์กับข้อมูลเชิงประจักษ์ 3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาบัณฑิตที่พึงประสงค์

** อาจารย์ ประจำคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Faculty of Political Science and Law Burapha University

*** ผศ. ดร.ประจำคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Faculty of Political Science and Law Burapha University

**** ผศ. ดร.ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Faculty of Management Science Silpakorn University

ผลการศึกษาปรากฏว่า ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ นั้น พบว่า ในด้านการจัดการเรียนการสอน ให้เน้นองค์ประกอบด้านการบริหารหลักสูตร ในประเด็นควรให้ความสำคัญกับการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยตามความก้าวหน้า โดยหลักคิดในการออกแบบหลักสูตรต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและการจัดรายวิชาต้องมีการจัดตามลำดับความยากง่ายหรือรายวิชาก่อน-หลังที่ควรจะเป็นให้สอดคล้องกันตามปรัชญาหลักสูตร สำหรับด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางการศึกษา ควรมีการอุปถัมภ์อำนวยความสะดวกสำหรับการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม, วัสดุอุปกรณ์ในการเรียนมีเพียงพอ และมีสภาพที่พร้อมใช้งานอยู่เสมอ และมีการจัดสภาพของห้องเรียนที่สอดคล้องกับบริบทของการเรียน ทั้งในการเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ทั้งนี้ผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์พบว่าด้านการจัดการเรียนการสอนส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผลผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์ และส่งผลทางตรงต่อการประกันคุณภาพการศึกษา อีกทั้งการประกันคุณภาพการศึกษายังส่งผลทางตรงต่อผลผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์ ดังจะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนที่ดีนั้นจะส่งผลให้การประกันคุณภาพการศึกษาดีตามไปด้วย ซึ่งคือการจัดการเรียนการสอนนั้นเป็นการจัดการคุณภาพการศึกษาด้านปัจจัยนำเข้า (Input) และสิ่งสำคัญทั้งสองปัจจัยล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผลผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์นั้นมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ด้านการกำหนดนโยบายด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรของคณะ ที่นำไปสู่ความสำเร็จ ในด้านของการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร สามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาบัณฑิตที่พึงประสงค์ โดยคณะควรจัดกิจกรรมส่งเสริมนอกชั้นเรียนให้นักศึกษาได้มีโอกาสพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้าน ตามกรอบคุณวุฒิมาตรฐานแห่งชาติ ตลอดระยะเวลาที่ศึกษา โดยเฉพาะการเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตบัณฑิตจะต้องมีคุณลักษณะเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของชุมชนและสังคม สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและตรงตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตบัณฑิตสามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งทางร่างกายและ จิตใจ มีความสำนึกและความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองและพลโลก เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

Abstract

The Development of Structural Equation Model of Factors Influencing on Desirable Characteristics of Graduates for Establishing Policy on Quality Assurance of faculty's Curriculum. The purpose is to study the causal factors affecting the desirable characteristics of graduates. To examine the consistency between the descriptive model, descriptive elements, desirable characteristics, and empirical data. And to study policy recommendations for the development of desirable graduates. This research was conducted by using mixed method research integrating quantitative research and qualitative research. Populations used in this research were 140 instructors, qualified persons, and staffs of Faculty of Political Science and Law of Burapha University and Faculty of management Science of Silpakorn University. They were obtained by using Purposive Random Sampling and Quota Random Sampling. Tool used

in this research was questionnaire. Data were concluded by using descriptive statistics and Confirmatory Factor Analysis. For qualitative research, it was conducted by using in-depth interview with 20 key informants. Research tools were in-depth interview and Triangulation.

The results of the study on desirable characteristics of graduates showed that curriculum management factors should be focused for learning management by emphasizing on updating curriculum based on advancement. The main idea of curriculum design should be consistent with curriculum's objectives and prioritization of courses must be based on difficulty or appropriateness to be consisted with the curriculum's philosophy. For educational environment management, there should be some appropriate facilities for learning management with adequate quantity of instructional materials and devices in available condition as well as classroom management that was consistent with learning context of both theoretical learning and practical learning. The results of the study on factors influencing on the relationship with desirable characteristics of graduates showed that learning management factors gave both direct and indirect effects to production of desirable graduates as well as gave direct effect to quality assurance. Moreover, quality assurance also gave direct effect to production of desirable graduates. It could be seen that good learning management gave good effect to quality assurance that was considered that learning management was educational quality management on input. Importantly, both factors were also important factors enhancing efficiency of production of desirable graduates. For establishment of policy on quality assurance of faculty's curriculum leading to success of quality assurance in curriculum level, it could be concluded as the suggestion for developing desirable graduates, whereas, the faculty should hold some out-of-class activities for providing some opportunities to students to develop their 5 learning skills according to National Qualifications Framework during their learning period. Especially, students should be promoted on lifetime learning skill and they must have desirable characteristics of graduated of communities and society, i.e., be able to live with other people in the society happily and meet with demands of employers. To become quality and standard graduates, graduates must be able to apply their obtained knowledge for living in the society happily in both mental and physical dimensions with realization and responsibilities of Thai citizens and citizens of the world.

Keywords: desirable characteristics of graduates, policy, quality assurance in curriculum level

บทนำ

โลกยุคสังคมแห่งความรู้ในปัจจุบัน ความรู้ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันมากขึ้น ส่งผลให้ในหลายๆ ประเทศต่างต้องหันกลับมาทบทวนบทบาทและแนวทางการจัดการศึกษาอย่างจริงจังมากขึ้น อันมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างมั่นคง จึงส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาซึ่งในฐานะที่มีหน้าที่ในการผลิตปัจจัยหลักนั่นก็คือ “กำลังคน” ด้วยการพัฒนาองค์ความรู้ ค้นคว้าวิจัยรวมถึงการบริการวิชาการแก่สังคมนั้น ถือได้ว่าสถาบันอุดมศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ (ประไพภรณ์ วาสนาพงษ์, 2552)

สถาบันอุดมศึกษา มีภารกิจหลัก คือ ทำหน้าที่ในการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ (สุธรรม อารีกุล, 2543) การจัดการเรียนการสอนจึงถือว่าเป็นงานสำคัญของสถาบันอุดมศึกษา ที่จะต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับความรู้ พัฒนาทักษะและกระบวนการคิดเพื่อเตรียมการเพื่อเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ได้ ด้วยเหตุนี้สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องมีการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการวางแผน และกระบวนการจัดการของผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาที่จะรับประกันให้สังคมเชื่อมั่นว่าจะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ครบถ้วนตามมาตรฐานคุณภาพที่ระบุไว้ในหลักสูตร และตรงตามความมุ่งหวังของสังคม โดยระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นระบบที่พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันการศึกษาให้ทัดเทียม ซึ่งมีส่วนร่วมในการรับประกันคุณภาพการศึกษาโดยตรง คือ ผู้บริหารสถาบันการศึกษา อาจารย์ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อประเมินศักยภาพการศึกษาภายใต้กรอบแนวคิดต่างๆ ที่มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนเพื่อให้ระบบการศึกษาเกิดประสิทธิภาพไปในทิศทางเดียวกัน (รุ่ง แก้วแดง, 2554) นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้สอน ประกอบด้วย ปัจจัยสนับสนุนจากสังคม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะติดต่อการประกอบวิชาชีพ เป็นต้น (จำนงค์ แจ่มจันทรวงศ์ และคณะ, 2560)

หากพิจารณาถึงการประกันคุณภาพนั้นพบว่า มีความสำคัญและมีบทบาทที่ส่งผลกระทบกันเป็นลูกโซ่ ตั้งแต่สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สังคม ตลอดจนระบบเศรษฐกิจ ทั้งนี้ยังมีงานวิจัยหลายเรื่องที่มุ่งศึกษาถึงความสำเร็จด้านการประกันคุณภาพ เช่น การศึกษาของพัฒน์พล แก้วยม ที่ได้ศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในมหาวิทยาลัย โดยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ประกอบด้วย ความพร้อมด้านทรัพยากรไม่ว่าจะเป็น หลักสูตร อาจารย์ หรือแม้กระทั่งรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ประกันคุณภาพนั้นประสบความสำเร็จ (พัฒน์พล แก้วยม, 2557) อีกทั้งงานวิจัยต่างประเทศก็ได้ให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพเช่นกัน โดยจากการศึกษาของ Darryl S.L. Jarvis ได้ศึกษาเรื่อง การควบคุมดูแลการศึกษาระดับสูง การประกันคุณภาพและเสริมยิมในการจัดการการศึกษาที่สำคัญ ผลการวิจัยพบว่า การประกันคุณภาพ (QA) ที่ซ่อนไปด้วยองค์ประกอบมากมาย ได้กลายเป็นเครื่องมือกำกับดูแลที่โดดเด่นมากขึ้นในการบริหารจัดการของภาคการศึกษาที่สูงขึ้นทั่วโลก โดยประมาณเกือบครึ่งหนึ่งประเทศในโลกขณะนี้ มีระบบการประกันคุณภาพหรือหน่วยงานกำกับดูแลควบคุมคุณภาพการศึกษาขั้นสูง (Darryl S.L. Jarvis, 2014)

จากผลการศึกษาข้างต้นแสดงให้เห็นในเบื้องต้นว่าทั่วโลกและในประเทศไทยล้วนให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพเป็นอย่างยิ่ง แต่ทั้งนี้การประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอกทางการศึกษาย่อมมีความแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของผู้เรียนและลักษณะของการประเมิน (สุภาวดี ตรีรัตน์, 2553) จึงส่งผลทำให้แต่ละมหาวิทยาลัยต่างมุ่งแสวงหากลยุทธ์ด้านการประกันคุณภาพที่มีประสิทธิภาพเพื่อส่งผลให้ระบบการจัดการศึกษาของแต่ละมหาวิทยาลัยมีคุณภาพเพิ่มขึ้น และสิ่งที่แสดงให้เห็นได้อย่างเด่นชัดว่ามหาวิทยาลัย หรือคณะต่างๆ ของมหาวิทยาลัยมีคุณภาพมากขึ้นเพียงใดนั้นก็คือ “คุณภาพของบัณฑิต” ที่สำเร็จการศึกษาออกไป ทั้งนี้เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาเป็นองค์กรที่มีหน้าที่หลักจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อผลิตนิสิตนักศึกษาให้สำเร็จการศึกษาออกไปเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพออกไปรับใช้สังคมและตลาดแรงงานการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา จึงเป็นกลไกที่สำคัญที่จะช่วยสนับสนุนให้นิสิตนักศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์ทั้งด้านสติปัญญาด้านอารมณ์ความรู้สึกและด้านทักษะเพื่อก่อเกิดพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมและตลาดแรงงานได้อย่างแท้จริง

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการยังได้จัดทำประกาศ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ 13 พฤศจิกายน พ.ศ.2558 เพื่อเป็นกรอบมาตรฐานให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับหลักสูตรเพื่อพัฒนาบัณฑิตให้มีศักยภาพสูงขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นหน่วยงานกำกับและส่งเสริมการดำเนินงานสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2558 จะเป็นเครื่องมือในการนำนโยบายตามที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ไปสู่การปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนและสร้างความมั่นใจด้านคุณภาพและมาตรฐานของบัณฑิตว่าคุณวุฒิที่บัณฑิตได้รับจากสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งเทียบเคียงกัน โดยคาดหวังว่ามาตรฐานผลการเรียนรู้จะพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตในระหว่างการศึกษาในมหาวิทยาลัยอย่างน้อย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral)ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) ด้านทักษะสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills) (เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี,2558)

เรื่องของการประกันคุณภาพระดับหลักสูตรนั้นคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาและบัณฑิตภายในประเทศที่มีแนวโน้มแตกต่างกันมากขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียแก่สังคมโดยรวมของประเทศในระยะยาว ในประเด็นการบริการการศึกษาข้ามพรมแดน และการเคลื่อนย้ายนักศึกษาและบัณฑิต การประกอบอาชีพของบัณฑิตในอนาคต ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความมั่นใจแก่สังคมว่าสามารถพัฒนาองค์ความรู้และผลิตบัณฑิต ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศให้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันระดับสากล การพัฒนาภาคการผลิตจริงทั้งอุตสาหกรรมและบริการ การพัฒนาอาชีพคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ระดับท้องถิ่นและชุมชน

นอกจากสถาบันอุดมศึกษาจะมีหน้าที่ในการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตตามมาตรฐานผลการเรียนรู้แล้วนั้น สถาบันอุดมศึกษายังจะต้องมีความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยจะต้องดำเนินการให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

หลักของการศึกษา นั่นก็คือ การจัดการเรียนการสอน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2545) อีกทั้งอุทุมพร จามรมาน (2544) ยังได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนที่สำคัญนั้นจะต้องมีองค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ตลอดจนปัจจัยเกื้อหนุน โดยในแต่ละองค์ประกอบนั้นมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน คือ ในส่วนของหลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดเนื้อหาในการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนจะเป็นผู้ถ่ายทอดเนื้อหาสาระต่อผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการเลือกวิธีการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน ด้านผู้เรียนก็ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเนื่องจากเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการเรียนการสอน และสำหรับปัจจัยเกื้อหนุนก็ยังเป็นส่วนสำคัญเพราะจะช่วยพัฒนาการเรียนรู้ให้บรรลุจุดมุ่งหมาย (ปรีชญา เวสารัชช์, 2545)

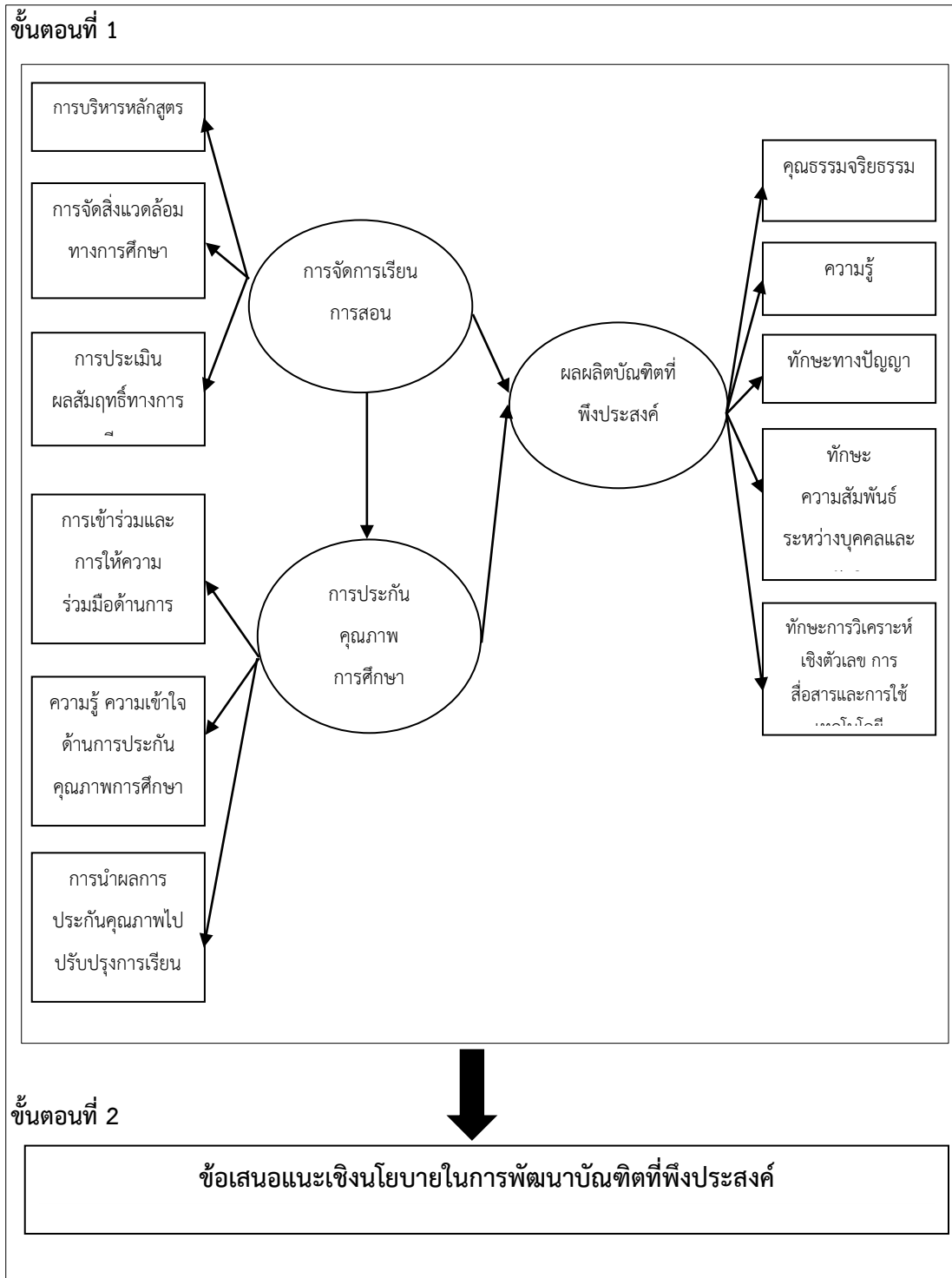
ทั้งนี้หากพิจารณาถึงคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา นั้น ได้มีนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา ของคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ที่มุ่งให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพที่มุ่งพัฒนาบัณฑิต ให้มีความรู้ความสามารถเช่นกัน โดยได้มีการจัดระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่มีการวางแผน การดำเนินการตามแผน การตรวจสอบ การประเมินและการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังสร้างเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรของคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ทุกระดับได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษานับนบนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการวางแผนและจัดการฐานข้อมูลต่าง ๆ ให้เป็นระบบสามารถนำมาใช้ได้อย่างสะดวกและรวดเร็วในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นต้น (รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา คณะรัฐศาสตร์, 2555) และนอกจากนี้ทางคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาได้มีการร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในระดับคณะคือ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ทั้งนี้คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้ให้ความสำคัญและมีการกิกกับการประกันคุณภาพการศึกษาเช่นกัน

ทั้งนี้คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะการพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ผลสำหรับกำหนดนโยบายด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ด้วยการศึกษปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ รวมถึงการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตลอดจนนำไปกำหนดเป็นนโยบายด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรของคณะให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์กับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาบัณฑิตที่พึงประสงค์

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

โมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่พัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ผลสำหรับกำหนดนโยบายด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรของคณะ” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพประกอบเชิงปริมาณ มีการดำเนินงาน ดังนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยโดยมีรายละเอียดดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ อาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และเจ้าหน้าที่ประจำคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้วิจัยใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบคำนึงถึงความน่าจะเป็น (Probability Sampling) เป็นเทคนิคในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างเพื่ออ้างอิงไปสู่ประชากรในการวิจัย โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยกำหนดจำนวนอาจารย์ประจำ อาจารย์ประจำบางส่วนเวลา ผู้ทรงคุณวุฒิ และเจ้าหน้าที่ของคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 70 คน และอาจารย์และเจ้าหน้าที่ของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 70 คน รวมทั้งหมด 140 คน ซึ่งมีจำนวนมากพอสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบ และโมเดลสมการโครงสร้างด้วยสถิติ LISREL การสุ่มกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบคำนึงถึงความน่าจะเป็น (Probability Sampling) เป็นเทคนิคในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างเพื่ออ้างอิงไปสู่ประชากรในการวิจัย โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าความตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขตและเป็นข้อมูลเพื่อเป็นฐานของเนื้อหาในแบบสอบถาม

2. พัฒนาข้อคำถามในแบบสอบถามและปรับปรุงให้ครอบคลุมตามนิยามศัพท์เฉพาะและความมุ่งหมายของการวิจัย และนำแบบสอบถามไปตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย (Index of Item-Objective Congruence: IOC) กับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน การพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามเป็นมาตราประเมินค่า 3 ระดับ จากนั้นนำคะแนนที่ได้ไปแทนค่าในสูตร เพื่อคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of consistency) ต่อไป ถ้าค่าถามข้อใดค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ

0.50 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ แต่ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามข้อใดน้อยกว่า 0.50 จะต้องนำข้อคำถามนั้นไปปรับปรุง

3. นำแบบสอบถามที่ได้มาดำเนินการทดสอบกับกลุ่มเป้าหมาย (Pretest) จำนวน 30 คนเพื่อทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลลัพธ์ค่าแอลฟาที่ได้จะแสดงถึงระดับความคงที่ของแบบสอบถาม โดยจะมีค่าระหว่าง $0 < \alpha < 1$ ค่าที่ใกล้เคียงกับ 1 แสดงว่ามีความเชื่อมั่นสูง (กัลยา วาณิชยบัญชา. 2548: 445) โดยจากการทดสอบพบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.89

4.ปรับปรุงรูปแบบสอบถามจนได้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ

5. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปสอบถามกลุ่มตัวอย่าง

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล เป็นลักษณะให้เลือกตอบ เกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ส่วนตัวต่อเดือน แบบสอบถามส่วนนี้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ลักษณะเป็นประโยคข้อความประกอบมาตราวัดประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ตอนคือการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามการวิจัยซึ่งมีแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลและวิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้

3. ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรแฝงโดยวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบว่าตัวแปรสังเกตได้แต่ละกลุ่มนั้นเป็นตัวบ่งชี้ที่เหมาะสมกับตัวแปรแฝงที่กำหนดไว้หรือไม่

4. วิเคราะห์ความสอดคล้องของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้โปรแกรม LISREL ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ตัวแบบดังนี้

ตัวแบบที่ศึกษา มีตัวแปรสังเกตได้ 11 ตัวแปร ใช้เกณฑ์พิจารณาดังนี้ (Hair et al., 2010: 672)

4.1 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index: CFI) มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1.00 ถ้ามากกว่า .92 แสดงว่าตัวแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4.2 ดัชนีวัดความสัมพันธ์ (Relative Fit Index: RFI) มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1.00 ถ้ามากกว่า .92 แสดงว่าตัวแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4.3 ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือ (Standard Root Mean Square Residual: SRMR) อยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ถ้าไม่เกิน .08 โดย CFI ไม่ต่ำกว่า .92 แสดงว่าตัวแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4.4 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) ค่า RMSEA อยู่ระหว่าง 0 ถึง 1.00 ถ้ามีค่าต่ำกว่า .07 โดย CFI ไม่ต่ำกว่า .92 แสดงว่าตัวแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

เสรี ชัดเข้ม (2547: 15-42) ได้อธิบายเกณฑ์ในการพิจารณาความสอดคล้องของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ไว้ว่า

4.5 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-Square: χ^2/df) เป็นค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบระดับความกลมกลืนระหว่างตัวแบบที่มีองศาอิสระไม่เท่ากัน โดยมีค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์น้อยกว่า 3

4.6 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) ดัชนี GFI มีค่าอยู่ระหว่าง 0 และ 1 ถ้าค่าดัชนี GFI มีค่ามากกว่า .90 แสดงว่า ตัวแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4.7 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjust Goodness of Fit Index: AGFI) ดัชนี AGFI เป็นค่าที่ได้จากการปรับแก้ดัชนี GFI โดยคำนึงถึงขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวนตัวแปร และขนาดขององศาอิสระ ซึ่งดัชนี AGFI มีคุณสมบัติเหมือนกับดัชนี GFI ค่าดัชนีที่มีค่ามากกว่า .90 แสดงว่าตัวแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informant)

ได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์เชิงลึก การสัมภาษณ์ผู้บริหาร เพื่อประกอบการวิจัย โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ของคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร แห่งละ 10 คน เพื่อประกอบการวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. นักวิจัยเป็นเครื่องมือ หมายถึง ตัวนักวิจัยเองเป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บข้อมูล นักวิจัยเป็นเครื่องมือชนิดเดียวที่สามารถปรับเข้ากับสถานการณ์การวิจัย ซึ่งไม่อาจคาดเดาล่วงหน้าได้ทุกอย่าง อีกทั้งสามารถใช้ความรู้แบบสามัญสำนึกแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เท่าๆ กับใช้ความรู้ที่ได้มาจากทฤษฎี (Lincoln and Guba, 1985 อ้างถึงใน ชาย โพธิ์สีดา 2549: 28)

2. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลหลักแสดงทัศนะเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรของคณะ ว่าควรมีการดำเนินงานในด้านต่อไปนี้หรือไม่ ถึงจะนำไปสู่ความสำเร็จในด้านของการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร

ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเชิงคุณภาพ

ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ โดยมีลักษณะแบบปลายปิด (Closed-ended Questionnaire) และแบบปลายเปิด (Opened-ended Questionnaire)

การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเชิงคุณภาพ

เมื่อได้ข้อมูลแล้ว จึงตรวจสอบข้อมูลแบบ triangulation เรียกว่า การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า หรือที่ Denzin (1978, p. 390) เป็นการใช้กระบวนการวิธีที่หลากหลาย (the multiple-method approach) ในการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (data triangulation) โดยการพิสูจน์ว่า ข้อมูลที่ได้มานั้น ถูกต้องหรือไม่ วิธีการตรวจสอบ คือ การตรวจสอบแหล่งของข้อมูล ได้แก่ แหล่งเวลา แหล่งสถานที่ โดยดำเนินการหาข้อมูลจากผู้นำชุมชน ผู้ให้ข้อมูลประกอบและประชาชนในชุมชน ต่างสถานที่กัน แหล่งบุคคล

2. การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (theory triangulation) โดยตรวจสอบว่า ถ้าผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีที่ต่างไปจากเดิมจะทำให้การตีความข้อมูลแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด ซึ่งใช้แนวคิด ทฤษฎี หลากหลายทฤษฎี ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้ หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ การศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษาระบบ มัลคอม บัลดริจ (Malcolm Baldrige. Educational Criteria) การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ทฤษฎีการประเมินเชิงระบบกับการประกันคุณภาพการศึกษา

3. การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (methodological triangulation) โดยการ ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ กันเพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน ได้แก่ การศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสังเกต และการตีความ (interpretation) จากพฤติกรรม และอวัจนภาษา ระหว่างการให้สัมภาษณ์ และการตอบแบบสอบถาม

สรุปในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลประกอบด้วยสามรูปแบบ คือ การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี และการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

ด้านการจัดการเรียนการสอน องค์กรประกอบด้านการบริหารหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งให้ความสำคัญกับการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยตามความก้าวหน้าในศาสตร์สาขานั้นๆ อย่างต่อเนื่อง มากที่สุด องค์กรประกอบด้านการจัดสิ่งแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งให้ความสำคัญกับ มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกสำหรับการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม มากที่สุด องค์กรประกอบด้านการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งให้ความสำคัญกับการชี้แจงรายละเอียดของเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับผู้เรียนได้รับทราบ มากที่สุด ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา องค์กรประกอบ การเข้าร่วมและการให้ความร่วมมือด้านการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งให้ความสำคัญกับบุคลากรทั้ง

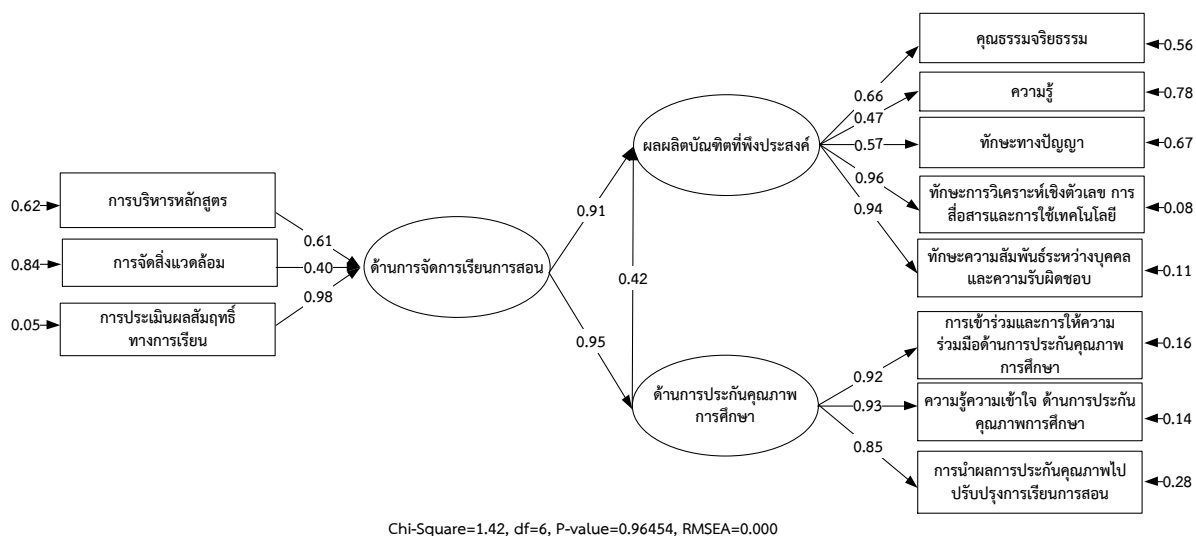
สายวิชาการและสายสนับสนุนให้ความร่วมมือในการพัฒนาระบบงานของตนเองให้สอดคล้องกับหลักของการประกันคุณภาพ มากที่สุด องค์ประกอบความรู้ความเข้าใจ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งให้ความสำคัญกับการจัดฝึกอบรมให้กับบุคลากรทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการประกันคุณภาพการศึกษา มากที่สุด ด้านผลผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์ องค์ประกอบคุณธรรมจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งให้ความสำคัญกับบัณฑิตที่มีความรู้ให้เกียรติ รับฟัง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นและบัณฑิตที่มีความร่วมมือ ช่วยเหลือในการปฏิบัติงานของเพื่อนร่วมงานเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายมากที่สุด องค์ประกอบความรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งให้ความสำคัญกับบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถที่จะปฏิบัติงานที่รับผิดชอบในปัจจุบัน มากที่สุด องค์ประกอบทักษะทางปัญญา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งให้ความสำคัญกับ บัณฑิตที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา มากที่สุด องค์ประกอบทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งให้ความสำคัญกับบัณฑิตที่มีทักษะในการสื่อสาร (การพูด การเขียน การแสดงออกต่อผู้ร่วมงาน) และบัณฑิตที่มีทักษะทางคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุด องค์ประกอบทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งให้ความสำคัญกับ บัณฑิตที่มีความรับผิดชอบในหน้าที่มากที่สุด โดยสามารถแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

กิจกรรม/การดำเนินงาน	Mean	SD	ความหมาย
การบริหารหลักสูตร	4.38	0.49	มากที่สุด
การจัดสิ่งแวดล้อม	4.13	0.78	มาก
การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.05	0.64	มาก
การเข้าร่วมและการให้ความร่วมมือด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	4.05	0.64	มาก
ความรู้ความเข้าใจ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	4.02	0.76	มาก
การนำผลการประกันคุณภาพไปปรับปรุงการเรียนการสอน	3.97	0.88	มาก
คุณธรรมจริยธรรม	4.13	0.75	มาก
ความรู้	4.29	0.75	มากที่สุด
ทักษะทางปัญญา	4.14	0.89	มาก
ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี	4.00	0.84	มาก
ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.26	0.68	มากที่สุด

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

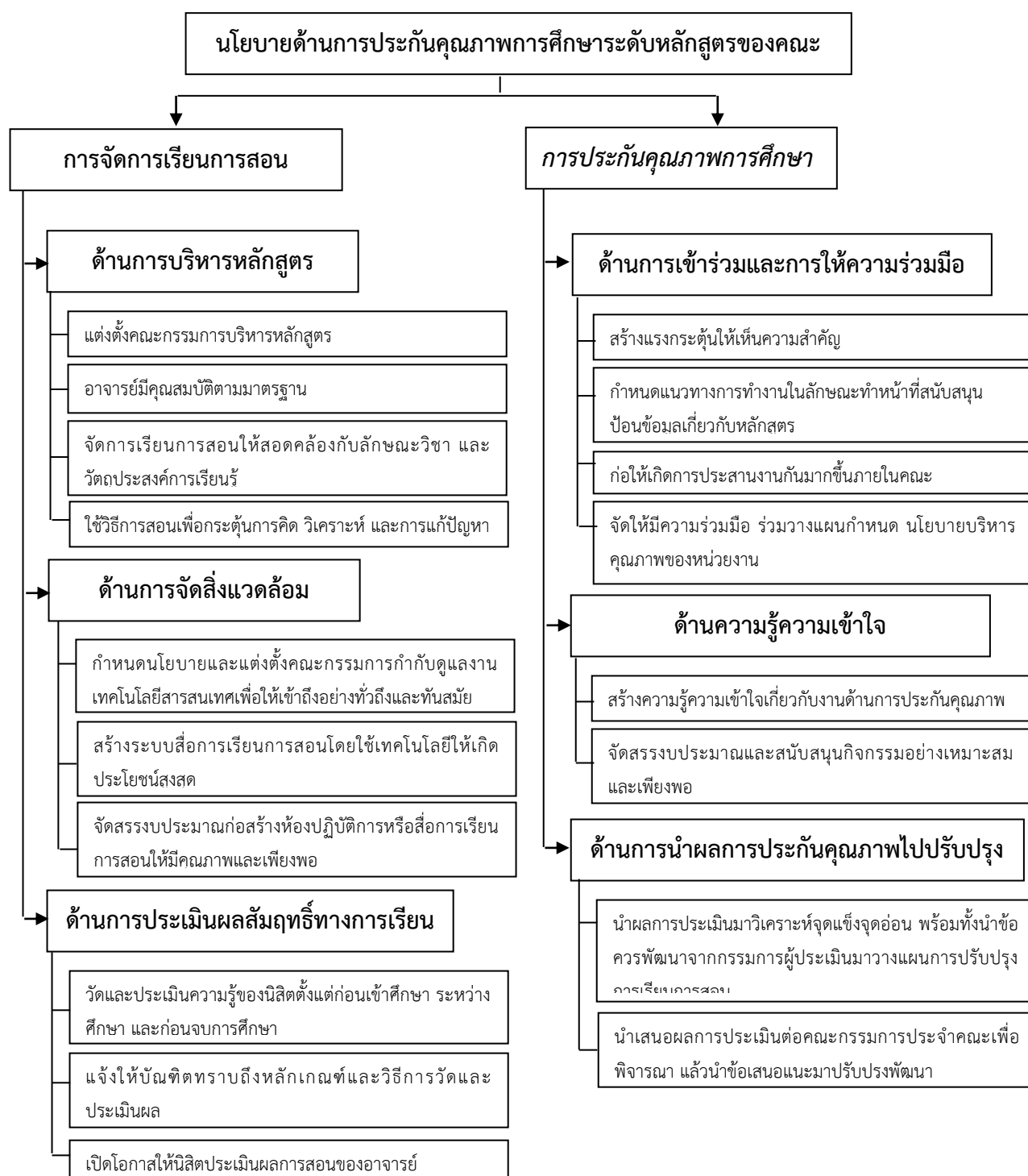
ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ผลสำหรับกำหนดนโยบายด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรของคณะ (หลังปรับ) พบว่าพบว่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ผลสำหรับกำหนดนโยบายด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรของคณะ (หลังปรับ) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่า 1.42 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p\text{-value} = 0.96$ ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) = 0.23 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI)=1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI)= 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI)= 0.99 และค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณ (RMSEA)=0.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ทุกค่าแสดงว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาผลผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นผลลัพธ์สุดท้ายของโมเดล พบว่า ผลผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์ ได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดจาก ด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมา ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยสามารถแสดงโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ผลสำหรับกำหนดนโยบายด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรของคณะได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 โมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ผลสำหรับกำหนดนโยบายด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรของคณะ

ส่วนที่ 3 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาบัณฑิตที่พึงประสงค์

จากการศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการกำหนดนโยบายด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรของคณะ ที่นำไปสู่ความสำเร็จในด้านของการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร สามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาบัณฑิตที่พึงประสงค์ได้ดังนี้

ภาพที่ 3 นโยบายด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรของคณะ ที่นำไปสู่ความสำเร็จในด้านของการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร
ที่มา: ผลการวิจัย (2559)

อภิปรายผล

ผลการศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์นั้น พบว่า การจัดการเรียนการสอน องค์ประกอบด้านการบริหารหลักสูตร ควรให้ความสำคัญกับการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยตามความก้าวหน้า โดยหลักคิดในการออกแบบหลักสูตรต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและการจัดรายวิชาต้องมีการจัดตามลำดับความยากง่ายหรือรายวิชาก่อน-หลังที่ควรจะเป็นให้สอดคล้องกันตามหลักสูตร สำหรับด้านการจัดสิ่งแวดล้อม ควรมีการอุปกรณ์อำนวยความสะดวกสำหรับการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม, วัสดุอุปกรณ์ในการเรียนมีเพียงพอ และมีสภาพที่พร้อมใช้งานอยู่เสมอ และมีการจัดสภาพของห้องเรียนที่สอดคล้องกับบริบทของการเรียนทั้งในการเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สำหรับด้านการเข้าร่วมและการให้ความร่วมมือด้านการประกันคุณภาพการศึกษาควรมีการจัดให้บุคลากรทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนให้ความร่วมมือในการพัฒนาระบบงานของตนเองให้สอดคล้องกับหลักของการประกันคุณภาพ เข้าร่วมอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพและเปิดโอกาสให้บุคลากรทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีรภา เพชรสงคราม (2554) ดำเนินการศึกษาเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางขุนเทียน ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวมรายได้อยู่ในระดับมาก สำหรับการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวมพบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันและครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาไม่แตกต่างกัน สำหรับข้อเสนอแนะควรพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถตรงตามเป้าหมายให้เพิ่มกระบวนการในการประชุมวางแผนร่วมกัน เพราะกระบวนการที่ดีจะนำไปสู่ความสำเร็จในการประกันคุณภาพ และผู้บริหารจะต้องกระตุ้นให้ผู้รับผิดชอบร่วมกันดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผลผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์ และส่งผลทางตรงต่อการประกันคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของธีระวัฒน์ จันทิก และคณะ (2558) ที่ได้สำรวจการสำรวจภาวะการมีงานทำและความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่าความคิดเห็นต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านความรู้ และผลการพัฒนาบัณฑิตตามอัตลักษณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และหากพิจารณาถึงผลการศึกษาปัจจัยทางด้านคุณลักษณะของผู้ใช้บัณฑิตระดับปริญญาบัณฑิตและบัณฑิตศึกษาที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต พบว่า ปัจจัยด้านระดับความคุ้นเคยของบัณฑิต มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจโดยรวมของผู้ใช้บัณฑิต ดังนั้นจึงควรมีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้บัณฑิตสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง

อีกทั้งการประกันคุณภาพการศึกษายังส่งผลทางตรงต่อผลผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์ ดังจะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนที่ดีนั้นจะส่งผลให้การประกันคุณภาพการศึกษาดีตามไปด้วย และสิ่งสำคัญทั้งสองปัจจัยล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผลผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์นั้นมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ดังนั้นจึงเป็นได้ว่าการเตรียมความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษาด้วยการควบคุมการจัดการเรียนการสอนให้ดี ในเรื่องของกระบวนการทั้งปัจจัยนำเข้า การดำเนินงาน และผลลัพธ์ ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของแพตทรีเซีย (ประภา สุทธิเชษฐ์ 2548, อ้างอิงจาก Patricia,

1999) ได้ดำเนินการศึกษา เรื่อง การประเมินการก้าวไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษาและการควบคุมการปฏิบัติในประเทศเยอรมัน สวีเดน ฝรั่งเศส นิวซีแลนด์ และออสเตรเลีย พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเมื่อมีการนำระบบการประกันคุณภาพเข้ามาใช้ จากการมีการจัดการในเรื่องของปัจจัยนำเข้า และกระบวนการอย่างชัดเจน และมีการเตรียมการอย่างมีแบบแผนสู่การควบคุมคุณภาพที่ดีต่อไปและจากการศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการกำหนดนโยบายด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรของคณะ ที่นำไปสู่ความสำเร็จในด้านของการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร สามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาบัณฑิตที่พึงประสงค์ โดยในด้านการบริหารหลักสูตรคณะควรแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร โดยให้ประธานหลักสูตรทุกหลักสูตรเข้าร่วมเป็นกรรมการ เพื่อการมีส่วนร่วม ประสานงานกับผู้บริหารในการรับฟังความต้องการและปัญหาของหลักสูตร ต้องสอดคล้องกับลักษณะวิชา และวัตถุประสงค์การเรียนรู้กระบวนการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาสาขา สามารถนำผลงานวิจัย หรือองค์ความรู้ใหม่มาใช้ในการเรียนการสอน และที่สำคัญควรใช้วิธีการสอนเพื่อกระตุ้นการคิด การวิเคราะห์ และการแก้ปัญหาและการใช้สื่อประกอบการสอนอย่างเหมาะสม โดยการส่งเสริมให้บัณฑิตได้ประยุกต์แนวคิด ศาสตร์ทางการวิชาชีพและหรือศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับด้านการเข้าร่วมและการให้ความร่วมมือด้านการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ควรสร้างแรงกระตุ้นให้คณาจารย์ บุคลากรสายสนับสนุน ตระหนักและเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา กำหนดแนวทางการทำงานในลักษณะทำหน้าที่สนับสนุน ป้อนข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร (ให้เป็นไปตามเกณฑ์) เพื่อให้หลักสูตรทำงานง่ายขึ้น กระทั่งเกิดทัศนคติและความรู้สึกที่ดี ทำให้อยากเข้าร่วมและให้ความร่วมมือในการทำงานประกันคุณภาพการศึกษา ตลอดจนจัดให้มีการร่วมมือ ร่วมวางแผนกำหนด นโยบายบริหารคุณภาพของหน่วยงาน ร่วมกำหนดปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจของหน่วยงาน ร่วมกำหนดข้อตกลงและข้อกำหนดต่างๆ ของหน่วยงาน ร่วมวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของหน่วยงาน การจัดทำคู่มือการประกันคุณภาพ เป็นคณะกรรมการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ร่วมแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของจิรภา เพชรสงคราม (2554) ดำเนินการศึกษาเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางขุนเทียน ผลการวิจัย พบว่า ควรพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถตรงตามเป้าหมาย ให้เพิ่มกระบวนการในการประชุมวางแผนร่วมกัน เพราะกระบวนการที่ดีจะนำไปสู่ความสำเร็จในการประกันคุณภาพ และผู้บริหารจะต้องกระตุ้นให้ผู้รับผิดชอบร่วมกันดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังพบว่าด้านผลผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์นั้น คณะควรจัดกิจกรรมส่งเสริมนอกชั้นเรียนให้นิสิตได้มีโอกาสพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้าน ตามกรอบคุณวุฒิมาตรฐานแห่งชาติ ตลอดระยะเวลาที่ศึกษา โดยเฉพาะการเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตบัณฑิตจะต้องมีคุณลักษณะเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของชุมชนและสังคม สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และตรงตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตบัณฑิตสามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งทางร่างกายและ จิตใจ มีความสำนึกและความรับผิดชอบต่อในฐานะพลเมืองและพลโลก เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. การจัดการเรียนการสอน องค์ประกอบด้านการบริหารหลักสูตร ควรให้ความสำคัญกับการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยตามความก้าวหน้า โดยหลักคิดในการออกแบบหลักสูตรต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและการจัดรายวิชาต้องมีการจัดตามลำดับความยากง่ายหรือรายวิชาก่อน-หลังที่ควรจะเป็นให้สอดคล้องกันตามหลักสูตร

2. ด้านการจัดสิ่งแวดล้อม ควรมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกสำหรับการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม, วัสดุอุปกรณ์ในการเรียนมีเพียงพอ และมีสภาพที่พร้อมใช้งานอยู่เสมอ และมีการจัดสภาพของห้องเรียนที่สอดคล้องกับบริบทของการเรียนทั้งในการเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

3. ด้านการเข้าร่วมและการให้ความร่วมมือด้านการประกันคุณภาพการศึกษาควรมีการจัดให้บุคลากรทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนให้ความร่วมมือในการพัฒนาระบบงานของตนเองให้สอดคล้องกับหลักของการประกันคุณภาพ เข้าร่วมอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพและเปิดโอกาสให้บุคลากรทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

4. ด้านการกำหนดนโยบายด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรของคณะ ที่นำไปสู่ความสำเร็จในด้านของการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร สามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาบัณฑิตที่พึงประสงค์ ได้ดังนี้

4.1 ด้านการบริหารหลักสูตรคณะควรแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร โดยให้ประธานหลักสูตรทุกหลักสูตรเข้าร่วมเป็นกรรมการ เพื่อการมีส่วนร่วม ประสานงานกับผู้บริหารในการรับฟังความต้องการและปัญหาของหลักสูตร ต้องสอดคล้องกับลักษณะวิชา และวัตถุประสงค์การเรียนรู้กระบวนการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาสาขา สามารถนำผลงานวิจัย หรือองค์ความรู้ใหม่มาใช้ในการเรียนการสอน และที่สำคัญควรใช้วิธีการสอนเพื่อกระตุ้นการคิด การวิเคราะห์ และการแก้ปัญหาและการใช้สื่อประกอบการสอนอย่างเหมาะสม โดยการส่งเสริมให้บัณฑิตได้ประยุกต์แนวคิด ศาสตร์ทางการวิชาชีพและหรือศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนรู้

4.2 ด้านการเข้าร่วมและการให้ความร่วมมือด้านการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ควรสร้างแรงกระตุ้นให้คณาจารย์ บุคลากรสายสนับสนุน ตระหนักและเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา กำหนดแนวทางการทำงานในลักษณะทำหน้าที่สนับสนุน ป้อนข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร (ให้เป็นไปตามเกณฑ์) เพื่อให้หลักสูตรทำงานง่ายขึ้น กระทั่งเกิดทัศนคติและความรู้สึกที่ดี ทำให้อยากเข้าร่วมและให้ความร่วมมือในการทำงานประกันคุณภาพการศึกษา ตลอดจนจัดให้มีการร่วมมือ ร่วมวางแผนกำหนด นโยบายบริหารคุณภาพของหน่วยงาน ร่วมกำหนดปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจของหน่วยงาน ร่วมกำหนดข้อตกลงและข้อกำหนดต่างๆ ของหน่วยงาน ร่วมวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของหน่วยงาน การจัดทำคู่มือการประกันคุณภาพ เป็นคณะกรรมการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ร่วมแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่าง ๆ

4.3 ด้านผลผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์นั้น คณะควรจัดกิจกรรมส่งเสริมนอกชั้นเรียนให้นักศึกษาได้มีโอกาสพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้าน ตามกรอบคุณวุฒิมาตรฐานแห่งชาติ ตลอดระยะเวลาที่ศึกษา โดยเฉพาะการเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตบัณฑิตจะต้องมีคุณลักษณะเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของชุมชนและสังคม สามารถดำรงตน

อยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและตรงตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตบัณฑิตสามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งทางร่างกายและ จิตใจ มีความสำนึกและความรับผิดชอบต่อในฐานะพลเมืองและพลโลก เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ สนับสนุน ผลกระทบที่บ่งบอกการพัฒนาและอุปสรรค ต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา และนำข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปปฏิบัติ พร้อมติดต่อและประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระยะ

2. ควรมีการศึกษาค้นคว้าตัวแปรด้านการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้นในด้านของการวิจัยเชิงคุณภาพ เนื่องจากเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงสุดที่ส่งผลต่อผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2548) สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี.(2558, 13 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 132 ตอนพิเศษ ๒๙๕ ง. หน้า2-11.

จิรภา เพชรสงคราม. (2554). การศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางขุนเทียน. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จำนงค์ แจ่มจันทรวงศ์ และคณะ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูผู้สอนของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยเชียงราย. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – เมษายน 2560

ชาย โพธิ์สิตา. (2549). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินติ้ง.

ธีระวัฒน์ จันทิก มนต์สินี บุญมีศรีสง่า และณนันท หอมสุด (2558) การสำรวจภาวะการมีงานทำและความพึงพอใจของผู้จ้างงาน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – เมษายน 2558

ประไพภรณ์ วาสนาพงษ์. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.. วารสารบริหารการศึกษา มศว. ปีที่ 6 ฉบับที่ 11 กรกฎาคม - ธันวาคม 2552.

ประภา สุทธิเชษฐ์. (2548). การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปรัชญา เวสารัชช์. (2545). หลักการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2545). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

- พัฒน์พล แก้วยม (2557) ศึกษาเรื่องการศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาภายใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิผล.สำนักคุณภาพการศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
- รุ่ง แก้วแดง. (2554). ปฏิวัติการศึกษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 7 . กรุงเทพฯ:มติชน.สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. (2556). รายงานประจำปีงบประมาณ 2556. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2557. จาก <http://www.mua.go.th>.
- สุธรรม อารีกุล. (2543). การประเมินผลงานการวิจัยในภาพรวมของประเทศ ระหว่างปีงบประมาณ 2535-2539. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุภาวดี ตรีรัตน์. (2553). การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2557. จาก http://bet.obec.go.th/depscl/images/depscl/depscl_schoolinternaleqa_1-51.doc
- เสรี ชัดเข้ม. (2547). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน. วารสารวิจัยและวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2(1), 15-42.
- อุทุมพร จามรมาน. (2543). การประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: พิมพ์ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.อุไร พรหมเจนวาณิชยานนท์. (2536). การพัฒนาดัชนีสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการของคณะพยาบาล ศาสตร์สถาบันอุดมศึกษาเอกชน .วิทยานิพนธ์ ค.ด. (อุดมศึกษา).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาต่างประเทศ

- Darryl S.L. Jarvis. (2014). Policy transfer, neo-liberalism or coercive institutional isomorphism? Explaining the emergence of a regulatory regime for quality assurance in the Hong Kong higher education sector. Policy and Society Volume 33, Issue 3, September 2014, Pages 237–252
- Denzin, Norman K. (1978): The Research Act: A Theoretical Introduction to Sociological Methods. New York: McGraw-Hill
- Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J., & Anderson, R.E. (2010). Multivariate Data Analysis. Seventh Edition. New Jersey, Upper Saddle River, Prentice Hall.